UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklēsiastikē Istoria

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

XLVI. Quod descriptionem martyrii, & orationem de tricennalibus, coram ipso Imperatore postea recitavit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

Visual Library

καὶ εὐωχίαις· πτωχοῖς δ' ἀνείμοσι, πενήτων τ' ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν μυρίοις πλήθεσι, τροφῆς καὶ τῶν λοιπῶν χρειῶν ἐν ἐνδείᾳ, καθεστῶσι, πολυτελεῖς διαδόσεις χρημάτων καὶ περιβλημάτων ἐποιεῖτο· ἤδη δὲ καὶ τὸν πάντα νεὼν πλουσίοις βασιλικοῖς ἀναθήμασι κατεποίκιλλεν.

A atque conviviis honorificè excepit. Egentibus verò ac nudis, & pauperum utriuſque ſexus infinitæ multitudini, cibi ac reliquarum rerum inopia laboranti, magnam pecuniæ vim & plurimas veſtes diſtribuit. Poſtremò Baſilicam omnem regalibus donariis magnificè exornavit. Et hic quidem hujuſmodi functus eſt miniſterio.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΕ'.

Ἐν συνάξει τῶν Ἐπισκόπων προσομιλίαι ποικίλαι, καὶ Εὐσεβίου τοῦ ταῦτα συγγράψαντος.

Ἀλλ' ὁ μὲν ταύτην ἐπλήρου τὴν ὑπηρεσίαν· οἱ δὲ τοῦ Θεοῦ λειτουργοὶ, εὐχαῖς ἅμα καὶ διαλέξεσι τὴν ἑορτὴν κατεκόσμουν. οἱ μὲν τοῦ θεοφιλοῦς βασιλέως τὴν εἰς τὸν τῶν ὅλων Σωτῆρα δεξίωσιν ἀνυμνοῦντες, τάς τε περὶ τὸ μαρτύριον μεγαλουργίας διεξιόντες τῷ λόγῳ. οἱ δὲ ταῖς ἀπὸ τῶν θείων δογμάτων πανηγυρικαῖς θεολογίαις, πανδαισίαν λογικῶν τροφῶν, ταῖς πάντων παραδιδόντες ἀκοαῖς· ἄλλοι δὲ ἑρμηνείας τῶν θείων ἀναγνωσμάτων ἐποιοῦντο, τὰς ἀπορρήτους ἀποκαλύπτοντες θεωρίας· οἱ δὲ μὴ διὰ τούτων χωρεῖν οἷοί τε, θυσίαις ἀναίμοις καὶ μυστικαῖς ἱερουργίαις τὸ θεῖον ἱλάσκοντο, ὑπὲρ τῆς κοινῆς εἰρήνης. ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ. αὐτοῦ τε βασιλέως ὑπὲρ τοῦ τοσούτων αἰτίου, παίδων τ' αὐτοῦ θεοφιλῶν, ἱκετηρίους εὐχὰς τῷ Θεῷ προσαναφέροντες· ἔνθα δὴ καὶ ἡμεῖς τῶν ὑπὲρ ἡμᾶς ἀγαθῶν ἠξιωμένοι, ποικίλαις ταῖς εἰς τὸ κοινὸν διαλέξεσι τὴν ἑορτὴν ἐτιμῶμεν. τοτὲ μὲν διὰ γράμματος τῶν τῷ βασιλεῖ πεφιλοκαλημένων τὰς ἐκφράσεις ἑρμηνεύοντες. τοτὲ δὲ καιρίους καὶ τοῖς προκειμένοις συμβόλοις τὰς προφητικὰς ποιούμενοι θεωρίας. οὕτω μὲν ἡ τῆς ἀφιερώσεως ἑορτὴ, ἐν αὐτῇ βασιλέως τριακονταετηρίδι σὺν εὐφροσύναις ἐπετελεῖτο.

Caput XLV.

Epiſcoporum in conventibus ſermones, & ipſius qui hæc ſcripſit Euſebii.

B AT Sacerdotes Dei partim precationibus, partim ſermonibus feſtivitatem ornabant. Alii ſiquidem comitatem religioſi Imperatoris erga omnium Servatorem laudibus celebrabant, & Martyrii magnificentiam oratione perſequebantur. Alii ſacris Theologiæ dogmatibus ad præſentem celebritatem accommodatis, ſpiritale quoddam epulum audientibus præbebant. Quidam ſacrorum Voluminum lectiones interpretabantur; arcanos & myſticos ſenſus in lucem proferentes. Qui verò ad hæc aſpirare non poterant, incruentis ſacrificiis & myſticis immo-
C lationibus Deum placabant; pro pace communi; pro Eccleſia Dei; pro Imperatore tot bonorum auctore, ejúſque piiſſimis liberis, preces Deo ſuppliciter offerentes. Ibi nos quoque, quibus majora quàm pro meritis noſtris bona contigerant, variis ſermonibus publicè habitis ſolemnitatem decoravimus; nunc regalis fabricæ decorem ac magnificentiam ſcriptis enarrantes; nunc Propheticorum oraculorum ſenſus aptè & accommodatè ad præſentes figuras atque imagines interpretantes. Hoc modo dedicationis ſolemnitas, ipſis Imperatoris tricennalibus ſumma
D cum hilaritate celebrata eſt.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Μϛ'.

Ὅτι καὶ τὴν ἔκφρασιν τοῦ μαρτυρίου τοῦ σωτῆρος, καὶ τριακονταετηρικὸν εἶπεν ὕστερον ἐπ' αὐτοῦ Κωνσταντίνου.

Οἷος δ' ὁ τοῦ σωτῆρος νεὼς, οἷον τὸ σωτήριον ἄντρον. οἷαί τε αἱ βασιλέως φιλοκαλίαι, ἀναθημάτων τε πλήθη ἐν χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ καὶ λίθοις τιμίοις πεποιημένων, κατὰ δύναμιν ἐν οἰκείῳ συγγράμματι παραδόντες, αὐτῷ βασιλεῖ προσεφωνήσαμεν· ὃν δὴ λόγον κατὰ

Caput XLVI.

Quòd deſcriptionem Martyrii & orationem de tricennalibus, coram ipſo Imperatore poſtea recitavit.

CEterùm qualis forma Baſilicæ Servatoris; qualis ſacræ ſpeluncæ ſpecies ſit; quanta operis venuſtas & elegantia; quot deniq; donaria partim ex auro & argento, partim ex gemmis fabrefacta, peculiari opere executi, librũ illũ Imperatori nuncupavimus. Quem

quidem librum opportunè ad calcem hujus operis edituri ſumus; adjuncta etiam oratione illa de tricennalibus, quam paulo poſt profecti Conſtantinopolim, coram ipſo Imperatore recitavimus; ſecundò tum in palatio ſummum omnium Deum ac Dominum laudibus prædicantes. Quam cùm audiret Deo amabilis Imperator, geſtire præ gaudio videbatur. Atque id ipſe finita oratione confeſſus eſt, cùm Epiſcopos qui aderant convivio exciperet, omníque eos genere honoris afficeret.

A καιρὸν, μετὰ τὴν παροῦσαν τῆς γραφῆς ὑπόθεσιν ἐκθησόμεθα. ὁμοῦ καὶ τὸν τριακονταετηρικὸν αὐτῷ συζευγνύντες. ὃν μικρὸν ὕστερον ἐπὶ τῆς βασιλέως ἐπωνύμου πόλεως τὴν πορείαν στειλάμενοι, εἰς ἐπήκοον αὐτοῦ βασιλέως διῆλθομεν. τοῦτο δεύτερον ἐν αὐτοῖς βασιλείοις τὸν ἐπὶ πάντων βασιλέα Θεὸν δοξάσαντες. οὗ δὴ καὶ ἀκροώμενος ὁ τῷ Θεῷ φίλος, γανυμένῳ ἐῴκει. τοῦτο δ' οὖν αὐτὸ μετὰ τὴν ἀκρόασιν ἐξέφηνε. συμποσιάζων μὲν παροῦσι τοῖς Ἐπισκόποις, παντοίᾳ τ' αὐτοὺς τιμῇ φιλοφρονού-
B μενος.

Caput XLVII.

Quòd Nicæna quidem Synodus vicennalibus Conſtantini, dedicatio verò baſilicæ Hieroſolymitanæ contigit tricennalibus.

HAnc ſecundam Synodum, omnium quas quidem novimus maximam, Imperator Hieroſolymis congregavit, poſt primam illam quam in urbe Bithyniæ nobiliſſima collegerat. Sed illa quidem triumphalis erat; in Imperii vicennalibus preces ac vota pro victoria de hoſtibus parta, in urbe victoriæ cognomine perſolvens. Hæc verò tricennalium feſtivitatem ornavit, cùm Imperator Deo omnium bonorum Auctori, Martyrium, velut quoddam pacis donarium, in ipſo Servatoris noſtri monumento dedicaret.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΖ΄.

Ὅτι ἡ μὲν ἐν Νικαίᾳ σύνοδος τῇ εἰκοσαετηρίδι, τὰ ἐγκαίνια δὲ ἐν Ἱεροσολύμοις τῇ τριακονταετηρίδι Κωνσταντίνου γέγονε.

ΤΑύτην μεγίστην ὧν ἴσμεν συνόδων δευτέραν συνεκρότει βασιλεὺς ἐν αὐτοῖς Ἱεροσολύμοις, μετὰ τὴν πρώτην ἐκείνην, ἣν ἐπὶ τῆς Βιθυνῶν διαφανῶς πεποίητο πόλεως. ἀλλ' ἡ μὲν ἐπινίκιος ἦν, ἐν εἰκοσαετηρίδι τῆς βασιλείας, τὴν κατ' ἐχθρῶν καὶ πολεμίων εὐχὴν ἐπὶ
C τῆς Νικαίας αὐτῆς ἐκτελοῦσα· ἡ δὲ, τῆς τρίτης δεκάδος τὴν περίοδον ἐκόσμει. τῷ πάντων ἀγαθῶν δοτῆρι Θεῷ, ἀμφὶ τὸ μνῆμα τὸ σωτήριον, εἰρήνης ἀνάθημα τὸ μαρτύριον βασιλέως ἀφιεροῦντος.

Caput XLVIII.

Quomodo immodicas cujuſdam laudes ægrè tulerit.

HIs omnibus confectis, cùm Imperatoris virtus cunctorum ſermonibus prædicaretur, quidam ex numero Sacerdotum, illum coram beatum pronuntiare non eſt veritus: quippe qui tum in hac vita ſummum totius orbis Romani Imperium conſequi meruiſſet; tum in futuro ævo unà cum Filio Dei eſſet regnaturus. At ille hujuſmodi voces ægrè admodum paſſus, hominem admonuit, ne his verbis uti præſumeret; ſed potius ſupplex Deo vota faceret, ut tam in hac quam in futura vita, cenſeri inter famulos Dei mereretur.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΗ΄.

Ὅπως τινὸς ἄγαν ἐπαινοῦντος, οὐκ ἠνέσχετο Κωνσταντῖνος.

ΚΑὶ δὴ τούτων ἁπάντων συντελουμένων, ἀνὰ στόμα τε παρὰ πᾶσι τὴν τῆς αὐτοῦ
D κατὰ Θεὸν ἀρετῆς βοωμένων, τῶν τοῦ Θεοῦ λειτουργῶν τις ἀποτολμήσας, εἰς αὐτοῦ πρόσωπον μακάριον αὐτὸν ἀπέφηνεν. ὅτι δὴ κἀν τῷ παρόντι βίῳ τῆς κατὰ πάντων αὐτοκρατορικῆς βασιλείας ἠξιωμένος εἴη. κἀν τῷ μέλλοντι συμβασιλεύειν μέλλοι τῷ υἱῷ τοῦ Θεοῦ. ὁ δὲ ἀπηχθῶς τῆς φωνῆς ἐπακούσας, μὴ τοιαῦτα τολμᾶν παρῄνει φθέγγεσθαι. μᾶλλον δὲ δι' εὐχῆς ποιεῖσθαι αὐτῷ, κἀν τῷ παρόντι κἀν τῷ μέλλοντι τῆς τοῦ Θεοῦ δουλείας ἄξιον φανῆναι.